VN2026-002172
bc oost

Gemeente Amsterdam

DB

Voordracht voor DB Stadsdeel Oost van 17 februari 2026

Portefeuille: Kunst en Cultuur (29)
Economische Zaken (24)

Agendapunt: B1

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

**Onderwerp**

Kunstwerk in de Dapperbuurt: in te stemmen met het realiseren van scenario 3, een interactief sculpturaal element in de Dapperbuurt.

**Het dagelijks bestuur Stadsdeel Oost besluit**

1. Kennis te nemen van het plan van aanpak, het participatieplan en de financiën voor het realiseren van een kunstwerk in de Dapperbuurt
2. In te stemmen met scenario 3, een interactief sculpturaal element, voor het realiseren van een kunstwerk in de Dapperbuurt

**Kernboodschap**

Het dagelijks bestuur besluit dat scenario 3, het realiseren van een interactief sculpturaal element in de Dapperbuurt verder wordt uitgevoerd.

**Bestuurlijke achtergrond**

In de gebiedsplannen voor Oud-Oost is geld gereserveerd voor het proces om een kunstwerk in de Dapperbuurt te realiseren. De Dapperbuurt is de afgelopen jaren volop in verandering. Vanuit ondernemers, maatschappelijke organisaties en bewoners is de vraag gekomen om, als kers op de taart van alle werkzaamheden en als markering van dit unieke gebied, kunst toe te voegen aan de buurt.

**Bestuurlijke prioriteit**

De Dapperbuurt is een van de drie gebiedsopgaven van Oud-Oost. Binnen deze opgave is kunst en cultuur een belangrijke pijler.

**Wettelijke grondslag**

Verordening op de stadsdelen en het stadsgebied Amsterdam 2022:
Bijlage 2 Takenlijst onder 15.4: het geven van opdracht tot realisatie van kunst in de openbare ruimte binnen het stadsdeelgebied.
Juncto Bijlage 3 Bevoegdhedenregister onder 15 (S.1): uitvoeren Kunstenplan ( Beeldende kunst in de openbare ruimte)

**Onderbouwing besluit**

Ad. 1 Kennis te nemen van het plan van aanpak, het participatieplan en de financiën voor het realiseren van een kunstwerk in de Dapperbuurt

Het stadsdeel heeft aan Kunstmest gevraagd om de mogelijkheden voor het realiseren van een (of meerdere) kunstwerken in de Dapperbuurt te onderzoeken. Dit onderzoek bestaat uit verschillende fasen met go/no-go momenten. Ook heeft het stadsdeel aan Kunstmest gevraagd om dit proces van onderzoek tot eventuele realisatie te begeleiden. Voor het proces in 2026 is geld gereserveerd vanuit

het uitvoeringsplan Oud-Oost en het opdrachtgeversbudget. Alle kosten in 2026 zijn daarmee gedekt.

2026: van onderzoek naar realisatie
Vanuit de ondernemers is de wens uitgesproken voor een kunstwerk in de buurt. Tegelijk ervaren sommige bewoners andere problemen als urgenter. Daarom is het belangrijk dat het kunstwerk duidelijk bijdraagt aan de buurt, aansluit bij het karakter, de identiteit en de veranderingen van de Dapperbuurt én wordt gedragen door mensen die er wonen, werken en dagelijks komen. Om dit te kunnen realiseren is er een participatieplan (bijlage 2) en plan van aanpak (bijlage 1) opgesteld.

In het plan van aanpak zijn oa de achtergrond, de ambities, de huidige kunst in de Dapperbuurt en het karakter van de buurt te lezen. Het karakter wordt gedurende het proces nog verder onderzocht met de buurt door middel van activiteiten/workshops. Dit onderzoek zal een basis zijn voor de opdrachtomschrijving van de schetsontwerpen aan de gekozen kunstenaars. Dit proces staat uitgebreid beschreven in het participatieplan (bijlage 2).

Plan van aanpak
Aan de basis voor een plan van aanpak (bijlage 1) en de verschillende fasen die door Kunstmest en het stadsdeel zijn opgesteld is er veel voorwerk gedaan: van kennismakingsgesprekken, literatuuronderzoek tot locatiebezoeken. Ook zijn eerdere participatie onderzoeken en verslagen uit de Dapperbuurt gebruikt.

Op dit moment zitten we in fase 1: het eerste moment waarop er wordt besloten om door te gaan en het moment om een keuze te maken uit een van de drie scenarios: muurschilderingen, kunstentrees, interactief sculpturaal element.

Ad 2. In te stemmen met scenario 3, een interactief sculpturaal element, voor het realiseren van een kunstwerk in de Dapperbuurt

Er zijn 3 scenarios opgesteld voor de realisatie van een kunstwerk in de Dapperbuurt (muurschilderingen, entreepoorten en een interactief sculpturaal element). Onder andere op basis van het advies van de selectiecommissie is het voorstel om scenario 3, een interactief sculpturaal element, verder uit te werken en voeren (bijlage 3).

Achtergrond informatie: interactief sculpturaal element
De Dapperbuurt is een plek waar een diverse groep mensen zich thuis voelt (of zou moeten voelen): bewoners, bezoekers en ondernemers. Een kunstwerk in de openbare ruimte kan daaraan bijdragen. Een installatie die uitnodigt om te verblijven, te vertragen, te interacteren of te spelen stimuleert ontmoeting. Dat kan zowel op een geconcentreerde locatie zoals het Dapperplein of verspreid over de Dapperstraat waar dankzij de nieuwe marktindeling meer ruimte is ontstaan.

Op het Dapperplein, waar ook na de herinrichting verschillende activiteiten plaatsvinden en cultureel wordt geprogrammeerd, kan een kunstwerk het plein nog meer als een ontmoetingsplek positioneren. Denk aan een groot, ruimtelijk sculptuur waarop gezeten, gestaan, gepresenteerd en geacteerd wordt. Of aan een object bestaande uit verschillende elementen. Ook andere geschikte locaties in de Dapperbuurt worden hierin meegenomen en onderzocht.

De elementen moeten echter wel duidelijk herkenbaar zijn als kunstwerk - hoewel ze functioneel zijn, is het geen straatmeubilair en is het visueel onderscheidend van de versteende en vergroende elementen op het plein. Bovendien moeten de elementen niet verloren gaan in de drukke omgeving wanneer de markt aanwezig is.

Een kunstwerk bestaande uit verschillende elementen kan ook als een kralensnoer fungeren in de Dapperstraat. Denk daarbij aan objecten die de zeven straatblokken van de markt visueel verbinden, ook na sluitingstijd van de markt.

In het geval van verschillende elementen die de Dappermarkt aaneenrijgen, zouden we opteren voor figuratieve sculpturale elementen die de identiteit van de buurt benadrukken en herkenbaar zijn voor gebruikers van de openbare ruimte. Hierbij kan input uit participatieve trajecten en de uitgangspunten in dit document als leidraad worden genomen.

Advies selectiecommissie: interactief sculpturaal element
De herinrichting van het Dapperplein biedt mogelijkheden voor de toevoeging van een ruimtelijk werk. Dat werk zou - met een interactieve functie - ook letterlijk kunnen bijdragen aan verbinding en ontmoeting. De Dapperbuurt is een buurt die altijd in beweging is, waar meer ruimte aan ontmoeting kan worden geboden. Een kunstwerk kan daaraan bijdragen.

In de uitwerking van een interactief sculpturaal element is de verhouding tussen functie en kunst een belangrijk aandachtspunt. Interactie en ontmoeting kunnen de kracht van een werk vergroten, en het is niet problematisch wanneer een werk ook functioneel wordt gebruikt of niet altijd expliciet als kunst wordt herkend. Tegelijkertijd vraagt het om aandacht hoe de artistieke kwaliteit en eigenheid van het werk overeind blijven, juist in die dagelijkse omgang.

Bij een opdracht waarbij kunst op meerdere plekken op de markt terugkomt, moet het zich verhouden tot een drukke en volle omgeving. Hoe blijft een werk zichtbaar en hoe komt een werk tot zijn recht? Eventueel zou er in de zoektocht naar oplossingen in het kader van zichtbaarheid en impact kunnen worden gedacht aan het werken in de hoogte.

Naast zichtbaarheid is in dit scenario een gebrek aan beschikbare ruimte een uitdaging. De MAC benadrukt dat er bij een toevoeging van één of meerdere ruimtelijk werk(en) aan de Dapperstraat of het Dapperplein nauwe afstemming moet plaatsvinden. De combinatie van de onzekerheid over de toekomst van de markt en de vele ambities voor programmering op het Dapperplein leiden tot zorgen. Het is noodzakelijk ervoor te zorgen dat een permanent kunstwerk de ontwikkelingen van de markt en het gebied niet in de weg staat.

**Advies en afstemming**

Het voorstel is afgestemd met de volgende externe partijen:
- Selectiecommissie bestaande uit een groep van 5 personen die een achtergrond in kunst en cultuur hebben en/of binding met de buurt
- De MAC
- Divers: kunstenaar en bewoner uit de buurt
- BIZ
- De Stadsdeelcommissie is op de hoogte gebracht dat er geld wordt gereserveerd voor dit traject vanuit het uitvoeringsplan Oud Oost

Het voorstel is afgestemd met de volgende interne partijen:
- Medewerkers gemeente Amsterdam uit het gebiedsteam Oud-Oost
- Adviseur kunst en cultuur in Oost

**Duurzaamheid**

Niet van toepassing. In deze fase is dit niet van toepassing. Afhankelijk welk scenario er wordt gekozen, kan er bij het realiseren van een kunstwerk gekeken worden hoe er bijvoorbeeld duurzame materialen worden gekozen, maar dat is in deze fase niet relevant.

**Participatie**

In de Dapperbuurt is veel onderzoek gedaan, geparticipeerd en geïnformeerd rondom verandering aan de markt, openbare ruimte en winkelpanden. Bewoners zijn dus veel benaderd. De nadruk lag hierbij op stedelijke inrichting en economische analyse van het gebied. In aanloop naar een nieuw kunstwerk liggen er juist kansen voor een participatief traject waarin de focus wordt verlegd naar identiteit van bewoners, lokale ondernemers en bezoekers van het gebied. Dit is ook in lijn met het stuk De Stad als Canvas van het Stadscuratorium. Zij benadrukken daarin het belang om symbolische of oppervlakkige participatie te vermijden. Door met bewoners en ondernemers in gesprek te gaan over thema´s of inspiratie en niet over vorm, inhoud of kunstenaar, worden zij op een betekenisvolle manier betrokken. Op basis daarvan en de onderzoeken en verslagen die al zijn gedaan is er een participatieplan ontwikkelt voor het realiseren van een kunstwerk in de Dapperbuurt. Het participatieplan (bijlage 2) heeft als doel dat er een breed gedragen kunstwerk wordt ontwikkelt dat moet bijdragen, passend bij het karakter en gedragen worden door de mensen die er wonen, werken en komen.
Het projectplan voor het realiseren van het kunstwerk bestaat uit drie verschillende fasen waarbij elke fase een eigen participatievorm en traject kent. Deze worden hieronder beschreven. Daarnaast zal er onderzoek gedaan worden naar de identiteit van de Dapperbuurt. Dit onderzoekt dient als basis voor de briefing op basis waarvan de kunstenaars een schetsontwerp maken (fase 2).

Fase 1: Dit betreft de huidige fase waarbij er een keuze gemaakt wordt uit drie scenarios (muurschilderingen, kunstentrees of interactief sculpturaal element). Voor het advies is een selectiecommissie samengesteld bestaande uit 5 personen met lokale binding, kunstinhoudelijke expertise en tegelijkertijd een overstijgende blik hebben op de Dapperbuurt. Ook zit er een lokale ondernemer in de commissie die deel uitmaakt van organen zoals de BIZ en MAC en hen kan vertegenwoordigen. Aan de selectiecommissie is de vraag gesteld welke uitvoeringstechnieken en locatie het meest passend en haalbaar zijn. Op basis van dit advies maakt het DB een keuze uit de verschillende scenarios.

Fase 2: Op basis van het gekozen scenario worden er kunstenaars voor de longlist gepolst. De longlist wordt voorgelegd aan de selectiecommissie. Daarnaast worden er twee personen aan de selectiecommissie toegevoegd met expertise die past bij het gekozen scenario.
Identiteit destilleren: Nadat er een keuze is gemaakt uit een aantal kunstenaars uit de longlist wordt er een briefing met deze kunstenaars gedeeld voor het maken van een schetsontwerp. De briefing wordt mede opgesteld op basis van een onderzoek dat wordt gedaan naar de identiteit van de Dapperbuurt. Dit is belangrijk zodat kunstenaars een zo compleet mogelijke indruk krijgen van de identiteit van de buurt in al haar facetten. Om die identiteit te onderzoeken wordt er samen met een maker creatieve workshops ontwikkelt. Juist door creatieve activiteiten kunnen onverwachte verhalen naar boven komen. Denk aan fotografie, schilderkunst of poëzie dat wordt ingezet om verhalen over de buurt te verzamelen. Er zullen activiteiten ontwikkelt worden die passend zijn bij de superdiverse buurt, taaloverstijgend en jong en oud aanspreken. De volgende partijen zijn hiervoor gepolst:
- De Rode Loper op School: een organisatie die met scholen en buurtpartners kunsteducatieve projecten ontwikkelt die kinderen verbinden met hun leefomgeving.
- Naomi Jansen: kunstenaar die ervaring heeft met visuele ingrepen in het alledaagse. Er zou bijvoorbeeld een fotowandeling door de Dapperbuurt georganiseerd kunnen worden waarbij buurtbewoners de opdracht krijgen om hun buurt door hun eigen ogen vast te leggen.
- Jasmijn Steneker: is bekend in de buurt, zij heeft als afstudeerproject voor haar master visuele antropologie een film over de Dapperbuurt gemaakt (Wijkschets). Nu is zij werkzaam als coördinator bij Het Afvalpaleis.

Fase 3: In deze fase zullen er voor de buurt participatie activiteiten worden georganiseerd. De schetsen worden op verschillende plekken aan de buurt voorgelegd (Dappermarkt, lokale horeca, culturele ruimtes, sportscholen, maatschappelijke organisaties etc.). Zij kunnen hierop reageren en hun voorkeur uitspreken. Dit wordt verzameld in een adviesstuk. In deze fase wordt er ook een bewonerspanel samengesteld van 5 tot 7 leden. Dit panel bestaat uit actieve bewoners en/of kunstenaars/creatieven uit de buurt. Er wordt gezocht naar sleutelpersonen en stakeholder uit de directe omgeving van de gekozen locatie. Ook de woningcorporaties van Ymere en Lieven de Key hierbij betrokken. Het adviesstuk van de buurt wordt voorgelegd aan de selectiecommissie en aan het bewonerspanel. Zij zullen de schetsen gaan beoordelen en een definitieve keuze maken welk ontwerp wordt uitgevoerd.

**Financiële onderbouwing**

- In totaal is er in 2026 45.000 euro geserveerd voor het realiseren van het kunstwerk in de Dapperbuurt. Hiermee zijn de nodige/ bevestigde kosten uit de begroting voor 2026 gedekt:
o Er is een bedrag van 10.000 euro gereserveerd in het uitvoeringsplan Oud Oost 2026
o Er is een bedrag van 35.000 euro gereserveerd uit het opdrachtgeversbudget
o In alle drie de begrotingen komen de kosten in 2026 uit op 41.605 euro
- Het financiële risico in 2026 bedraagt 35.000 euro uit het opdrachtgeversbudget + 10.000 euro uit het uitvoeringsplan Oud Oost. De werkzaamheden in 2026 leveren nog geen eindresultaat op
- De financiële risicos in 2027 bedragen het geld dat wordt betaald aan Kunstmest voor oa projectleider en daarnaast een extern risico voor het geld dat van fondsen geworven moet worden
- Voor de nog te financieren bedragen uit 2027 is nog geen geld gereserveerd. Het plan is om weer geld te reserveren uit oa het uitvoeringsplan Oud Oost en/of het opdrachtgeversbudget waarmee de kosten voor Kunstmest gedekt worden. Kunstmest zal dan de opdracht krijgen om fondsen te werven bij bijvoorbeeld het AfK om de kosten van het kunstwerk te bekostigen;
- De totaal geschatte kosten komen voor de 3 scenarios op het volgende neer:
o Interactief element: 214.447 euro
o 6 muurschilderingen: 283.655 euro
o 3 kunst-entrees: 263.294 euro

| RAMING: INTERACTIEF ELEMENT | | | |
|---|---|---|---|
| | begroot | bevestigd | te financieren |
| Participatie | € 11.780 | € 11.780 | € 0 |
| Selectie longlist -> shortlist | € 1.000 | € 1.000 | € 0 |
| Honorarium drie schetsontwerpen | € 9.000 | € 9.000 | € 0 |
| Selectie definitief kunstwerk | € 2.250 | € 2.250 | € 0 |
| Honorarium uitwerking definitief ontwerp | € 25.000 | € 0 | € 25.000 |
| Uitvoeringsbudget | € 125.000 | € 0 | € 125.000 |
| Legeskosten (schatting) | € 3.305 | € 0 | € 3.305 |
| Projectleiding intern en extern tot en met DO | € 15.075 | € 15.075 | € 0 |
| Projectleiding intern en extern uitvoering, plaatsing, oplevering | € 7.538 | € 0 | € 7.538 |
| Constructief en technisch advies | € 2.500 | € 2.500 | € 0 |
| Grondwerk en plaatsing | € 10.000 | € 0 | € 10.000 |
| *optioneel: besluitvorming door selectiecommissie* | *€ 2.000* | *€ 0* | *€ 2.000* |
| **Totaal** | **€ 214.447** | **€ 41.605** | **€ 172.842** |

Consequenties gedekt? Gedeeltelijk

Voor de werkzaamheden in 2026, zoals het onderzoeksproces, participatie en betaling van externe partijen zoals selectiecommissie, panel en schetsontwerpen is geld gereserveerd. Mocht het kunstwerk er uiteindelijk gaan komen, dan wordt er in 2027 weer opnieuw geld gereserveerd voor Kunstmest voor de fondsenwerving om het kunstwerk daadwerkelijk te kunnen realiseren.

**Communicatie**

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst.

Buiten de gemeente

**Documenten**

| Registratienr. | Naam |
|---|---|
| AD2026-010002 | Stadsdeel Oost Voordracht (pdf) |
| AD2026-010011 | Bijlage 1. Plan van aanpak kunst in de Dapperbuurt.pdf (pdf) |
| AD2026-010012 | Bijlage 2. Participatieplan kunst in de Dapperbuurt.pdf (pdf) |
| AD2026-010013 | Bijlage 3. Advies drie scenarios kunst in de Dapperbuurt.pdf (pdf) |

Gemeente Amsterdam



**Uitslag**

A Akkoord



*Gegenereerd: vTER VERGADERING*